

حادثه‌هایی که درس نشد

ساختمان پلاسکو با ۵۳سال قدمت، ۳۰دی ماه ۹۵ دچار آتش‌سوزی گسترده‌ای شد و پس از چندساعت به‌طور کامل فرو ریخت، به‌طوری‌که آواربرداری این ساختمان ۹روز طول کشید. در این حادثه، ۲۲نفر، ۱۶آتش‌نشان و ۶شهروند، جان خود را از دست دادند و ۳۵نفر مصدوم شدند؛ همچنین ۵۶۰واحد تجاری زیر آوار

ازبین رفت. به گزارش ایرنا، ۲۹خرداد امسال، یک پاساژ دوطبقه قدیمی که شامل مغازه‌ها و انبار لوازم یدکی بود، در خیابان امیرکبیر تهران دچار آتش‌سوزی شد. به‌دلیل گستردگی آتش‌سوزی، مأموران شش ایستگاه آتش‌نشانی به محل حادثه اعزام شدند. در نهایت این حادثه منجر به مصدومیت پنج شهروند و سه آتش‌نشان شد. به گزارش دنیای اقتصاد، شهریورماه سال گذشته نیز یک مجتمع تجاری در میدان ۱۷شهرپور

مشهد که در مجاورت هتل یک قرار داشت، طعمه حریق شد. باتوجه‌به حساسیت موضوع و بافت متراکم مجتمع‌های تجاری در منطقه بلافاصله ۱۳خودرو آتش‌نشانی از شش ایستگاه به محل حادثه اعزام شدند. خوشبختانه این آتش‌سوزی گسترده خسارت جانی نداشت، اما خسارات مالی فراوانی به جا گذاشت. همچنین سه گزارش خیرگزاری رکنا در سال ۹۵، در ضلع جنوبی بازار رضا سه باب مغازه پوشاک

در طبقه همکف بازار چه سوم، به علت نامعلومی آتش گرفته بود. این حریق موجب سوختگی ۱۰۰درصدی یکی از مغازه‌ها و به‌طور تقریبی بین ۲۰ تا ۵۰درصدی دو مغازه دیگر شد و دود ناشی از آن فضای بازار را فرا گرفت. با توجه به ترافیک سنگین در آن منطقه و بافت سنتی بازار رضامدادرسانی در این منطقه با مشکلات زیادی همراه بود. خوشبختانه در این آتش‌سوزی به کسی آسیبی نرسید. ●

شهر

روزنامه شهرامید وزشک

۴شنبه ۲۰ تیر ۱۳۷۷
۲۲ شهریور ۱۳۷۷
شماره: ۲۵۲۸

SHARAPANLINE.R

۷۰۷

۱۳۷۷

می‌رسد که عریض نیست. یک ردیف آن، خودروهای شخصی پارک شده است و بعدازظهرها هم به‌دلیل تخلیه بار واجناس بازار، راه‌بندان می‌شود. به گفته کارشناس آتش‌نشانی، «این بازارها حداقل سیستم‌های ایمنی را هم ندارند» و این یعنی آتش‌زیر خاکستری که هر لحظه ممکن است شعله‌بکشد.

شلوغ‌ناایمن

بازار رضا، از بازارهای قدیمی مشهد است که بیشتر زائران، سوغات و صنایع دستی شهر را از آن تهیه می‌کنند.

اردیبهشت سال ۹۵ در ضلع جنوبی بازار رضا، سه مغازه پوشاک به‌علت نامعلومی آتش گرفت و موجب سوختن صدر صدی یکی از مغازه‌ها و ۲۰ تا ۵۰درصد

دو مغازه دیگر شد. این بازار از لحاظ ایمنی، وضعیتی مشابه سراهای ۱۷شهرپور دارد، با این تفاوت که تک‌وتوک کپسول آتش‌نشانی روی دیوارها دیده می‌شود. البته کپسول‌ها در جایگاه‌شیشه‌ای قرار گرفته و در آن قفل شده است. نیکنام، کارشناس آتش‌نشانی، می‌گوید: حداقل کاری که باید مسئولان بازار انجام دهند، این است که روی محفظه کپسول‌ها، جایی برای کلید در نظر بگیرند تا در مواقع اضطراری، افراد شیشه را بشکنند و بتوانند از کپسول استفاده کنند. واسط بازار، راه‌های خروجی دارد که کارشناس می‌گوید: در زمان آتش‌سوزی باید شلنگ را از این ورودی وارد بازار کنیم.

دکور، جلوعه‌آب جعبه آب، یک منبع آب اختصاصی برای آتش‌نشانی است که قرار گرفتن آن در پاساژها و بازارها لازم است و فقط در زمان حادثه توسط نیروهای آتش‌نشانی استفاده می‌شود. کارشناس آتش‌نشانی می‌گوید: احتمالاً این بازار جعبه آب دارد، اما جلوان را در دكور زده‌اند و نمی‌توان آن را مشاهده کرد.

نشت بنزین از موتورهایی که در محوطه پارک شده وجود دارد و حتی هم‌زائران و مسافران. جلو در ورودی یکی از سراها، موتورسیکلت‌هایی زنجیرشده به ترده‌ها، در سمت راست و چپ قطار شده‌اند. هدای نیکنام، کارشناس سازمان آتش‌نشانی مشهد، که برای بیان نکات ایمنی که در بازارها رعایت نشده، همراه ماست، می‌گوید: صبح، ساعت خلوتی این بازارهاست، اما بعدازظهر تقریباً تمام ورودی سراها، موتور پارک می‌شود و اگر حرقی اتفاق بیفتد، امکان ورود خودرو آتش‌نشانی به داخل بازار نیست.

در ورودی بازار از طرف سازمان آتش‌نشانی، بنری نصب و روی آن نوشته شده است: «باتوجه‌به خطرات احتمالی پارک هرگونه وسیله نقلیه موتوروی داخل محوطه بازار ممنوع است»، اما موتورهایی توجّه به این هشدار، وسط محوطه جا خوش کرده‌اند.

مواد اولیه بیشتر اجناس این بازار، اشتعال‌زاست که شامل لباس، کفش و نخ می‌شود. کیسه‌های بزرگ، گازی‌ها، دکور مغازه‌ها، صندلی‌های خاک‌خورده و کارت‌های خالی، همه در شلوغی وسط بازار سهم دارند.

اجناس بسته‌بندی‌شده در طبقات بالا، جلو مغازه‌ها چیده شده و فقط

راه عبوری به اندازه یک نفر باز است؛ راهی که با این میزان از شلوغی، قطعاً در مواقع بحرانی برای «فرار» به کار نمی‌آید.

کارشناس آتش‌نشانی می‌گوید: فضای راه‌رو و راه‌پله‌های اینجا درست مانند منازل مسکونی مشترک است. راه‌رو برای فرار در مواقع اضطراری نیز هست، اما این راه‌روها بیشتر شبیه انباری است؛ در صورتی که براساس ضوابط پیشگیری سازمان آتش‌نشانی باید مسیرهای خروج باز باشد. با وضعی که پله‌ها و راه‌روهای این بازار دارد، اطفای حریق طبقات بالای آن به‌مراتب سخت‌تر است.

مسیری برای ورود آتش‌نشان‌ها نیست. طبق گفته این کارشناس، احتمال

۲۰تیرماه سال ۹۵ هیچ‌وقت فراموشمان نمی‌شود؛ شبی که آتش به جان برج سلمان مشهد افتاد و معروف شد به «لکه‌ای سیاه» در آسمان مشهد. ثانیه‌به‌ثانیه خبرهای جدیدی از برج می‌رسید.

بسیاری از خیرنگاران تا پاسی از شب برای اعلام دقیق جزئیات حادثه با مسئولان درارتباط بودند.

تعدادی از شهروندان هم از نگرانی، خواب به چشمشان نیامد. خوشبختانه حادثه برج سلمان ختم به‌خیر شد و خسارت جانی نداشت و حالا نه‌تنها هیچ اثری از آتش‌سوزی در نمای آن دیده نمی‌شود، بلکه بنا به گفته مدیرعامل سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، از ایمنی مطابق با استانداردهای روز برخوردار است.

پروژه سلمان یکی از اولین پروژه‌های مشارکتی شهرداری مشهد در زمینه برج‌سازی است که در حادثه آتش‌سوزی علاوه بر نما، ۴۳۰کسبه خسارت دیدند. بازسازی این برج نزدیک سه سال به طول انجامید و حدود ۱۸ میلیارد تومان هزینه در برداشت که سهم شهرداری مشهد از این مقدار حدود ۸ میلیارد تومان بود و بخشی از هزینه را نیز شرکت بیمه طرف قرارداد پرداخت کرد.

البته بعداز حادثه برج سلمان، رنگ‌های هشدار، یکی بعداز دیگری برای برج‌ها، پاساژها و بازارهای مشهد به صدا درآمد، اما با گذشت دوسال از این حادثه، از مجموع ۳۲۰بازار، سرا

و اماکن تجاری در شهرمان، هنوز ۱۰مورد آن، ایمنی مناسبی ندارند. در سالگرد وقوع این حادثه با یکی از کارشناسان آتش‌نشانی، سری به تعدادی از مجتمع‌های تجاری پرخطر مشهد زدیم تا وضعیت ایمنی آن‌ها را از نزدیک و به‌صورت میدانی بررسی کنیم.

بی‌توجه به هشدار آتش‌نشانی

حتما گذرستان به بازارهای قدیمی مشهد افتاده است؛ بعضی از این بازارها حداقل ایمنی را هم ندارند. سراهای میدان ۱۷شهرپور از این جمله‌اند.

۳۱۰ پاساژ و بازار ناایمن در مشهد

که اگر پیشگیری می‌شد، این اتفاق نمی‌افتاد. ضمن اینکه ساکنان، مردم و کسبه، همکاری خوبی با آتش‌نشانی نکردند.

● نیاز مبرم به افزایش تعداد کارشناسان پیشگیری

جعفری اظهار می‌کند: به‌استناد ساختار تشکیلاتی مصوبی که داریم، در مباحث پیشگیرانه پنج کارشناس و کارشناس مسئول داریم و برای نظارت بر ساختمان‌های شهری نیز پنج نیرو فعال هستند، اما این تعداد کم است. در ساختار جدیدی که پیشنهاد کرده‌ایم، حدود ۱۰ برابر رشد برای تعداد نیروهای پیشگیری و نظارت پیشنهاد داده‌ایم که باید در وزارت کشور بررسی و تصویب شود. اگر این موضوع تصویب شود، اقدام به جذب نیرو خواهیم کرد.

● افزایش ۴۰درصدی حریق و حادثه او می‌گوید: سالانه در کشور حریق و حادثه به‌طورمیانگین بیش از ۳۰درصد افزایش پیدا می‌کند و دلیلش این است که در ساختارها و شرایط تشکیلاتی آتش‌نشانی جایگاه پیشگیرانه و نظارتی خاصی دیده نشده است. برای مثال برای شهر بزرگی مانند مشهد در قانون برای هر حوزه پیشگیرانه و نظارتی فقط پنج نفر در نظر گرفته شده، درحالی‌که نیاز مشهد در هریک از این حوزه‌ها حداقل ۵۰ نفر است. اکنون نیروهای عملیاتی مادر ایستگاه‌های مختلف مأمور شده‌اند که در محدوده ایستگاه‌های خود، ساختمان‌های ناایمن را شناسایی و گزارش‌ی به واحد پیشگیری ارائه کنند.

مدیرعامل سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد بیان می‌کند: اگر خواهان کاهش حریق و حادثه هستیم باید به مقوله پیشگیری توجه ویژه‌ای داشته باشیم. در بسیاری از کشورهای بزرگ دنیا که حریق و حادثه را کنترل کرده یا به آن سیر نزولی داده‌اند، کارشناسان حوزه پیشگیرانه را افزایش داده‌اند. حتی در بعضی شهرهای بزرگ دنیا بیشتر از تعداد نیروهای عملیاتی، کارشناس پیشگیری دارند. طبق قانون بالادستی نیز افراد موظفانند هرسال مراجعاتی به آتش‌نشانی داشته باشند و برای ملک خود با هر کاربری تأییدیه آتش‌نشانی بگیرند.

● سینماهای مشهد ناایمن هستند هفته گذشته بود که معاون حفاظت و پیشگیری سازمان آتش‌نشانی شهرداری تهران، نام شش سینمای قدیمی تهران را کرده‌اند. ناایمنی این مراکز باعث شده تا آتش‌نشانی را دریافت کرده یا به آن سیر نزولی داده‌اند، کارشناسان حوزه پیشگیرانه را افزایش داده‌اند. حتی در بعضی شهرهای بزرگ دنیا بیشتر از تعداد نیروهای عملیاتی، کارشناس پیشگیری دارند. طبق قانون بالادستی نیز افراد موظفانند هرسال مراجعاتی به آتش‌نشانی داشته باشند و برای ملک خود با هر کاربری تأییدیه آتش‌نشانی بگیرند.

● سینماهای مشهد ناایمن هستند هفته گذشته بود که معاون حفاظت و پیشگیری سازمان آتش‌نشانی شهرداری تهران، نام شش سینمای قدیمی تهران را کرده‌اند. ناایمنی این مراکز باعث شده تا آتش‌نشانی را دریافت کرده یا به آن سیر نزولی داده‌اند، کارشناسان حوزه پیشگیرانه را افزایش داده‌اند. حتی در بعضی شهرهای بزرگ دنیا بیشتر از تعداد نیروهای عملیاتی، کارشناس پیشگیری دارند. طبق قانون بالادستی نیز افراد موظفانند هرسال مراجعاتی به آتش‌نشانی داشته باشند و برای ملک خود با هر کاربری تأییدیه آتش‌نشانی بگیرند.

● نیاز مبرم به افزایش تعداد کارشناسان پیشگیری

جعفری اظهار می‌کند: به‌استناد ساختار تشکیلاتی مصوبی که داریم، در مباحث پیشگیرانه پنج کارشناس و کارشناس مسئول داریم و برای نظارت بر ساختمان‌های شهری نیز پنج نیرو فعال هستند، اما این تعداد کم است. در ساختار جدیدی که پیشنهاد کرده‌ایم، حدود ۱۰ برابر رشد برای تعداد نیروهای پیشگیری و نظارت پیشنهاد داده‌ایم که باید در وزارت کشور بررسی و تصویب شود. اگر این موضوع تصویب شود، اقدام به جذب نیرو خواهیم کرد.

● افزایش ۴۰درصدی حریق و حادثه او می‌گوید: سالانه در کشور حریق و حادثه به‌طورمیانگین بیش از ۳۰درصد افزایش پیدا می‌کند و دلیلش این است که در ساختارها و شرایط تشکیلاتی آتش‌نشانی جایگاه پیشگیرانه و نظارتی خاصی دیده نشده است. برای مثال برای شهر بزرگی مانند مشهد در قانون برای هر حوزه پیشگیرانه و نظارتی فقط پنج نفر در نظر گرفته شده، درحالی‌که نیاز مشهد در هریک از این حوزه‌ها حداقل ۵۰ نفر است. اکنون نیروهای عملیاتی مادر ایستگاه‌های مختلف مأمور شده‌اند که در محدوده ایستگاه‌های خود، ساختمان‌های ناایمن را شناسایی و گزارش‌ی به واحد پیشگیری ارائه کنند.

آمار سازمان آتش‌نشانی از پاساژها، بازارها و سراهای مشهد که وضعیت ایمنی خوبی ندارند، بیانگر آن است که تجربه حادثه برج سلمان و پلاسکو هنوز درس عبرت نشده است.

حسن جعفری، مدیرعامل سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، در گفت‌وگو با شهر آر، می‌گوید: ۳۲۰بازار (مجتمع، پاساژ و سرا) در مشهد داریم که فقط ۱۰مورد از آن‌ها تأییدیه آتش‌نشانی را دریافت کرده‌اند و بقیه شرایط ایمنی مناسبی ندارند.

او اظهار می‌کند: پس از حادثه سلمان و پلاسکو، ارسال اخطار به اماکن ناایمن بیشتر شد که از این اخطارها رونوشتی به دادستانی و شهرداری مناطق ارسال می‌شود. بنابراین دستورالعمل، اقدامات پیشگیرانه و مدیریت بحران را در شرایط اضطراری در ساختمان‌های بلند و ویژه در دستور کار قرار دادیم.

جعفری ادامه می‌دهد: این دستورالعمل‌ها در شورای شهر تصویب شده و تاکنون تقریباً به ۱۵ بازار، سرا و اماکن تجاری ابلاغ شده است. براساس این دستورالعمل، شناسنامه ایمنی ساختمان (ارتفاع، زیربنا، قدمت، امکانات، تعداد کسبه) تهیه می‌شود که این‌ها اطلاعاتی را به سازمان‌های بحران‌مدار مانند پلیس آتش‌نشانی و هلال‌احمر می‌دهند. برای بقیه ساختمان‌ها نیز دستورالعمل فرستاده می‌شود. بعضی از این بازارها، پایان کار مربوط به زمان ساخت را دارند، اما آن را ارتقا نداده‌اند.

وی با اشاره به اینکه اخطارهایی که آتش‌نشانی می‌دهد، در نهایت با همکاری دادستانی به پلمب می‌انجامد، بیان می‌کند: تشکیل یک تیم بحران در مجتمع نیز جزو این دستورالعمل است که این تیم یا نماینده‌هایشان باید هر روز در بازار حضور داشته باشند. تاکنون از ۱۵ ساختمانی که دستورالعمل برای آن‌ها ارسال شده است، ۲۵مورد درخواست آموزش کرده‌اند. آموزش به تیم‌های بحران نیز رایگان صورت می‌گیرد.

مدیرعامل سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد می‌گوید: تمام ۱۵ ساختمانی که برای آن‌ها دستورالعمل ارسال شده است، احتمال دارد دچار حادثه‌ای مشابه پلاسکو شوند.

از نظر آتش‌نشانی، آن‌ها حداقل امکانات ایمنی را مانند سیستم اعلام حریق، جعبه آب و... ندارند و اگر هم داشته‌باشند، آماده به کار نیست. به‌طورمثال پاساژ، زیست‌خاور ۷۰۰ واحد تجاری دارد، اما حتی سیستم اعلام حریق ندارد و جعبه‌های آب آن آماده به کار نیست.

برج سلمان شرایط ایمنی خوبی دارد

جعفری در پاسخ به میزان ایمنی برج سلمان می‌گوید: این برج نسبت به سال ساخت آن، ضوابط و استانداردهایی هم‌سطح پروژه‌های روز دارد؛ یعنی تمام پله‌ها و آسانسورها به درمقاوم حریق و کل بنا به شبکه بارنده مجهز شده است. داکت‌های برق نیز مجزاسازی شده و حریق به آن سرایت نمی‌کند. سیستم اعلام حریق به‌روزرسانی شده و نمای نسوز آن نیز در حال نصب است. سازمان آتش‌نشانی برای قسمت اداری آن تأییدیه داده است و می‌توان گفت برج امنی از نظر ایمنی‌های آتش‌نشانی شده است. مدیرعامل سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد بیان می‌کند: طبق آسیب‌شناسی‌ای که در حادثه برج سلمان انجام شد، متوجه شدیم سیستم‌ها و شیرهای هیدرانت آن محل آب نداشت

غلامحسین حاجی‌زاده، معاون آموزش و پیشگیری سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد: چهار هزار و ۳۴۶تجمع‌انسانی درمشهد وجود دارد که بیشتر آن‌ها فاقد وسایل ایمنی و آتش‌نشانی است.

بیشترین حوادث آتش‌سوزی در این کلان‌شهر نیز ناشی از نبود وسایل اولیه اطفای آتش‌نشانی است.

